

EL CONCURS DE LLENGUA NACIONAL

Joaquim Auladell

MODEL DE LLENGUA LLIBRES D'ESTIL PER ALS MITJANS D'COMUNICACIÓ

No hi ha un model de llengua experimentat i consolidat per als mitjans de comunicació. Hi ha la normativa, d'una banda, i la pràctica espontaneïsta revestida de vegades d'una teorització que no aconsegueix de cobrir la seva indigència, de l'altra. Dintre de l'embat per constituir el català com a llengua nacional, apta per a tots els usos, dotada de tots els registres, vehicle de comunicació de tots els catalans, establir un model de llengua per als mediatges de masses és un objectiu primordial. Hi ha l'experiència de la formació, els anys 20, d'un català periodístic obra de J. Carner, A. Rovira i Virgili i F. Pujols, Pere Coromines i Josep M. de Sagarra, entre d'altres, de professionalitat i tenacitat exemplars, però potser insuficient actualment.

Totes les llengües nacionals tenen un(s) model(s) de llengua per als mitjans de comunicació i no hi circula cap missatge que no hi estigui formulat d'acord, fins al punt que la llengua dels mitjans de comunicació és model d'ús de la llengua: es pot aprendre francès, anglès o italià escoltant-hi ràdio i televisió i ves si als qui ens volen fer escriure com ells parlen, els deixarien pas xipollejar als diaris en espanyol amb l'espanyol que «es parla»! El fet és que els professionals dels mitjans de comunicació, que són, vulgues que no, treballadors de la llengua, hi han arribat pels seus coneixements o per les seves coneixences, però la majoria no tenen una formació lingüística encaminada a aquests mitjans ni han passat per la reflexió sobre el tipus de llengua que cal usar. Perquè, en totes les comunicacions en què intervé la llengua, aquesta no és només un vehicle neutre o inert dels missatges, sinó que la seva formulació encertada pot afegir interès per la informació i plaer a la mateixa comunicació. I, ara, ens trobem que molts missatges estan per sota de la competència i de les expectatives lingüístiques dels receptors-consumidors, parlants corrents de la llengua. Incorreccions, imprecisions, i francs disbarats fan arrufar el nas als receptors i apartar-los de la

lectura o de l'audició. Pensem en els «acabar amb» dels titulars de premsa, els misteris que «es desvetllen» pertot, en la qualificació de «decimonònic» que una família molt activa d'opinadors prodiga a tot allò que els sembla rònc o en el català de TV3, massa espanyolitzat perquè l'entengui la gent de Perpinyà. Un equip de periodistes i logotècnics treballa en l'elaboració d'un model de llengua per als mediatges en la perspectiva de la llengua nacional. La introducció de noves màquines, que, utilitzades amb coneixement, haurien estalviat feina i disbarats, ha comportat més dificultats: mai com ara les publicacions no havien hagut de presentar tantes rectificacions carregant els neulers al «gremlins» de l'estampa.

UN EQUIP DE PERIODISTES I LOGOTÈCNICS TREBALLEN EN L'ELABORACIÓ D'UN MODEL DE LLENGUA PER ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ EN LA PERSPECTIVA DE LA LLENGUA NACIONAL

La feina serà llarga i el que ara es demana és documentació i replega de problemes i solucions. Com a aportació a aquesta labor llancem dues iniciatives per a recollir informació sobre:

- els «llibres d'estil» que s'apliquen actualment, tant si són reconeguts com si no
- els errors més freqüents
- els problemes. «Barcu» és un error. «nòviu» és un problema
- les solucions, els encerts, les descobertes, les creacions, els guanys: no tot són pifiades, també hi ha nous mots i noves maneres de dir que responen a les necessitats actuals d'expressió, que poden ser trets de la llengua antiga, del carrer, o de la creativitat individual.

J.M. Espinàs va posar en circulació «vacancer», pillat del francès, però molt útil per a distingir del «turista» stendhalià.

LA RETALLADA

En aquesta secció es publicaran els disbarats i les troballes que els lectors ens trametin.

No cerquem recomptes d'errades ortogràfiques si no és que, en la reiteració, s'hi entreu un «llibre negre d'estil» («de que», no distinció entre «per» i «per a»...) No cerquem exemples aïllats ni singulars.

Demanam que la referència es faci a tot un article o a una publicació. Demanam identificació de publicació, número o data, pàgina i signant, i el retall, per fer honor al nom de la secció. Ens interessen més les maneres de dir i les construccions que no pas els mots aïllats.

Volem també encerts, noves maneres de dir o maneres de dir poc conegudes, per recollir-les i posar-les a disposició de tots els parlants qualificats. Aquí sí que volem exemples mal que siguin singulars i apareguts en mitjans de poca difusió. Volem també saber qui hem de felicitar.

A LA RECERCA DEL LLIBRE D'ESTIL AMAGAT

Tots els mediatges apliquen uns criteris lingüístics encara que no s'ho pensin o que diguin que no: és el «llibre d'estil amagat».

L'estudi d'aquests «llibres d'estil» és molt interessant per a establir el model de llengua per als mediatges de masses. Un estudi sistemàtic ens donarà els errors i deficiències constants, ens assenyalarà les mancances i les necessitats de la llengua corrent i ens fornirà de troballes vàlides, de solucions per als errors i les mancances. És com un joc en què s'estudiaran diaris, revistes i programes de ràdio i de TV.

Els interessats a participar-hi han de posar-se en contacte amb LLENGUA NACIONAL i l'organització del joc els comunicarà els mitjans que s'analitzaran, els en proporcionarà còpies de treball i coordinarà els qui treballin en un mateix mitjà. *Els resultats es publicaran posteriorment.*

